

láttam az anyámat, kisasszony. Azután nekünk, nekem és hugomnak el kellett mennünk ebből a házból, ott, lent a földszintről, a szoba-konyhás házmesteri lakásból. Ősz volt ekkor, kisasszony, csuf, csatakos október, a föld ilyenkor kegyetlenül hideg és a temetők szélén, a szegények árka körül sár van. És az eső esik... esik... Egyre csak esik... Igen... Azonnal... Már eszembe jutott... Egy rongyos, piszkos glasszé keztyűt húztam föl akkor a jobbkezemre, az ingemet már eladtam és kerestem az eltévedt hugomat... Óh, igen, kisasszony, a nagyvárosnak sok utcája van, a kövezetek, a gránitkockák föl vannak tépve és a láb, az emberi láb, bizony kisasszony, megbotlik... A sár ilyenkor elindul a szegények temetőinek besüppedt sírhalmai mellől és csurog, folyik, beözönlik a városba, a falak közé, arrafelé, ahol megbicsaklanak és... és elesnek az élők... A hugomat kerestem, kisasszony, eltévedt testvéremet, akinek egyetlen, megbocsáthatatlan bűne az volt, hogy ebben a házban a földszinten született és nem itt egy emelettel följebb... Óh, hogyne, kisasszony, találtam én egy leányt, aki komisszal szegény volt és tizenhét esztendőjébe odvas fogakkal beleharapott az élet... Nem, nem, dehog... Tévedés az, kisasszony... Biztosítom, hogy tévedés. Egyszerűen csak egy leány volt cifra, selyem ruhában, az ajkán karminpiros festék, lábán pókháló harisnya, a hegyesorrú francia lakkcipője akkora volt, hogy a kezem is aligha fért volna bele és amikor táncolt, valami vad, furcsa, idegen táncot, parafomillat terjengett a levegőben és a férfiak az asztalok körül ilyenkor reszkető kezekkel emelték ajkukhoz a gyöngyöző italt... Az élet országútján találkoztam vele, amikor eltévedt hugomat kerestem... Igen... Aztán úgy volt, hogy egyszer — a dátumra nem emlékszem, november hetedikén — megláttam önt, kisasszony, itt, ez előtt a ház előtt, ahol éjszakánként kóborogni szoktam. Napokon, heteken át üztem, hajszoltam, lestem, vártam önt, kisasszony, mert akkor... egyszer... hirtelen belerúgtam az agyamba, hogy... Nagyon kérem, könyörgöm kisasszony, bocsássa meg ezt a bűnös, vakmerő, örült gondolatomat, de ön olyan szép, olyan fiatal és egészséges, mint... mint a hugom lenne, ha rátalálnék, ha fáradt életem alkonyán találkoznék vele. Ezért jöttem, kisasszony, ön után, ide föl az első emeletre, mert... mert olyan jó, olyan nagyon jó itt belül a szivnek, a léleknek azt hinni, hogy nem igaz amit tudunk... És itt... itt lehet ezt... itt olyan puha melegség van, kisasszony... itt ezek a butorok, a szőnyegek, a képek az aranyozott keretekben ott a falon, a velencei tükrök, azok a hófehér muszlinfüggönyök és a színes, tarka, illatos virágok, minden minden olyan szép, mosolygós, derűs, mint az ön hajnali álma kisasszony, tavasszal, májusban, mikor a rózsabimbók kettéhasadnak, mint a meghalt emberek piros szíve... Itt, kisasszony, talán sohasem fárad el a lélek és szégyenkezve, pirulva kullog vissza a külszöbről az emberi szomorúság. Pedig... pedig csak alig husz lépcsőfok a földszinttől az emeletig... Nem, nem, kisasszony, nem könny az, csak vizcsepp... köszönöm... De még nem szabad fáradtnak lennem, még messze a hajnal, kisasszony és ma még egy... egy szegény leányt kell hazakisérnem, mert roppant nagy ám ez a város és az éjszaka olyan sötét és anynyira gonosz... Igen, aztán majd lepihenek. Arrafelé, ahol már elmaradnak a falak, kialudtak a fények, van egy koporsóaktár. Kissé kényelmetlen a fekvőhely, mert úgy tudom, orvosok is mondják, hogy nem egészséges, ha az ember érzi, hogy alszik. A szél is befúj a törött ablakon át, de erre a törött ablakra meg szükség van a bejárat miatt... Nem, nem ülök le, kisasszony, hiszen már indulok, már megyek, csak szépséges, csendes jóccakát kívánok önnek és kérem, ha becsukódik mögöttem az ajtó, ne nyissa ki az ablakot, ne szóljon

le az utcára rendőrért. Ma nem akarok hivatalos látogatást tenni. Óh, nem másért, csak a külső miatt. Tulságosan utcai öltözékben vagyok. Ilyenkor nem illik. És különben is nem szimpatizálok a rendőrséggel. Ha nagyon szigorúan vesszük, azt is mondhatom, kölcsönösen gyűlöljük egymást... A férfiaknak pedig ne higgyen szépséges kisasszony... A hugom... szegény... az... hitt nekik...

Szentgyörgyi Ferenc.

Levél*)

— Szállodások, vendéglősök és kocsmárosok Ipartestületéhez. —

Igen régi ideámat és vágyamat írom le ezen sorokban. — Talán még sikerül a személyzet és a munkaadók közt a megértést megtalálni — ezt szeretném előmozdítani.

Kartársak! Mi a személyzet érdekében igen keveset tettünk. Az egyetlen számottevő dolog, hogy szakiskolát létesítettünk és némelykor segítéztük hajótörölteinket. Azonban a legfontosabb dolgokat vagy nem volt módunkban, vagy nem akartuk változtatni. — Mi t. i. csak a személyzet használhatóságát tartottuk mindig szem előtt, de hogy ezen használhatóság állandó, intelligens és értékes is legyen, erre semmi súlyt nem fektettünk. — Elhagytuk őket, nem törődünk velük: hogy hol laknak, mit csinálnak szabad idejükben stb. stb. Pedig ezzel igen és nagyon is törődni kellett volna. A mi összes alkalmazottaink ugys nagyon hajlanak a könnyelműségre, ezt persze már a mi foglalkozásunk hozza magával. Ők tehát szabad idejüket egészségtelen, füstös lebujsokban töltik, ahol igen kétes, rossz társaságba keverednek, azonkívül oly piszkos, alávaló helyeken laknak, hogy még erre rágondolni is szégyen. Mindenféle betegség áldozatai, ezekben a tömeglakásokban, sohasem tudják magukat rendesen kipihenni, nem tudnak rendesen tisztálkodni és igen sok esetben kényszerítik őket lopni is. — Mindezek előrebocsátása után bátor vagyok a következőket előterjeszteni:

Létesítsünk egy „Országos Személyzeti Otthont“. Hatósági engedéllyel indítsunk országos gyűjtést, úgy mint annak idején a nyugdíjgyesületnek. A főnök ad naponta 5 koronát, a főpincér 3 koronát, az éthordó 2 koronát és a borfiu 1 koronát. Így rövid idő alatt igen tekintélyes összeg gyűl egybe és ezen összegből veszünk lehetőleg a város központjában egy nagy telket, amelyen felépítünk egy népszállóhoz hasonló épületet, amelyben mindenféle alkalmazottunk tisztességes lakást nyer. A munkanélküliek, valamint a nők is, (ezen utóbbiak természetesen elkülönítve). Ezen épületben elhelyezést nyer a szakiskola is és saját közös felügyelet alatt vezetendő elhelyező, továbbá a nyelviskola, torna-terem, tánc- és zeneiskola, azonkívül megfelelő fürdők, mosoda, borbély, ruha- és cipőjavító. És hogy szellemi szórakozásról sem feledkezzünk meg, egy tágas könyvtár és esetleg egy billiárdterem is, sőt ha lehetséges egy kis kórház is legyen benne, (hátha ezáltal attól a csuf betegsegélyzőtől megszabadulunk). Ha ezt sikerül megvalósítani és működésbe helyezni itt a fővárosban, annakutána a vidéki nagyobb városokban is létesítenénk hasonló fiókokat, kisebb kivételben. Ezen személyzeti otthon (vagy otthonok) természetesen közös adakozásból létesítenének és közös ellenőrzés, valamint közös vezetés mellett irányítatnának és így közös érdekünk összeforrasztana s kibékítene bennünket. Póttólag még megemlítem, hogy egy olcsó, jó konyha is kellene a munkanélküliek és a kórház részére.

A munkanélküliek, ha nem tudják az olcsó ellátásukat megfizetni, úgy tartoznának a tisztogatást, valamint a kiszolgálást elvégezni. Egyéb fel nem sorolt részletekre bármikor is szívesen állok bővebben, személyesen bárkinek rendelkezésére.

Budapest, 1922. március hó.

Kartársi üdvözléssel:

Werböczy vendéglős.

*) Mi akik testvériséget hirdetünk minden kevés magyarok közt, a legnagyobb örömmel adunk helyet e levélnek, Gyözelimünket jóvendőim, hogy ráunk találj.